

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (correlation research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) กับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนด้วยตัวแปรความฉลาดทางจริยธรรม ได้แก่ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสุขภาพจิต ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ที่ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ได้จำนวน 325 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไป ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความฉลาดทางจริยธรรม จำนวน 60 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 อันดับ มีค่าความเชื่อมั่น (reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .90 ส่วนด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสุขภาพจิต ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94, .85, .83, .82, .85 และ .91 ตามลำดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 52 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 อันดับ มีค่าความเชื่อมั่น (reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .9311 ส่วนด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83, .87 และ .79 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โพรดัก-โมเมนต์ (Pearson product-moment correlation coefficient) และสร้างสมการพยากรณ์ความฉลาดทางจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ

(multiple regression analysis) โดยคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการพยากรณ์แบบรายขั้นตอน (stepwise) ซึ่งวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางจริยธรรมกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความฉลาดทางจริยธรรมและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับดีปานกลาง โดยมีความฉลาดทางจริยธรรมด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม และความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านสุขอยู่ในระดับดีปานกลาง ส่วนความฉลาดทางจริยธรรม ด้านสุขภาพจิตและความฉลาดทางอารมณ์ด้านคืออยู่ในระดับดีมาก
2. ตัวแปรพยากรณ์คือ ความฉลาดทางจริยธรรม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสุขภาพจิต ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์ คือ ความฉลาดทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการวิเคราะห์พบว่า ความฉลาดทางจริยธรรม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสุขภาพจิต ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งพบว่า ตัวแปรด้านสุขภาพจิต ไม่สามารถเข้าสู่สมการพยากรณ์ได้ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถทำให้อำนาจการพยากรณ์เพิ่มมากขึ้น ส่วนตัวแปรพยากรณ์อีก 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม ด้านความเชื่ออำนาจในตน และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม สามารถร่วมกันพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ร้อยละ 57.20 อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .23 ซึ่งเขียนเป็นสมการในรูปของคะแนนดิบ Y' และคะแนนมาตรฐาน Z' ได้ดังนี้

$$Y' = .195 + .257 X_5 + .185 X_3 + .197 X_1 + .133 X_6 + .132 X_2$$

$$Z'_y = 0.322 Z_{x_5} + 0.236 Z_{x_3} + 0.202 Z_{x_1} + 0.190 Z_{x_6} + 0.135 Z_{x_2}$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาทำให้ทราบถึงระดับความฉลาดทางจริยธรรมและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับดีปานกลาง โดยมีความฉลาดทางจริยธรรมด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม และความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านสุขอยู่ในระดับดีปานกลาง ส่วนความฉลาดทางจริยธรรมด้านสุขภาพจิตและความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชชณิชา แพงทรัพย์ (2546) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

สำหรับความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านสุขอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพัทธา อำนาจเรืองฤทธิ์ (2545) เรื่อง การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลที่ทำงานในกลุ่มโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า พยาบาลมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีและด้านสุข อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ด้านเก่งและรวมทุกด้านอยู่ในระดับเกณฑ์ปกติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุดา สินทร โท (2546) ศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่าง พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านการประเมินค่าและการแสดงออกทางอารมณ์ การใช้ประโยชน์ทางอารมณ์ อยู่ในระดับดี ส่วนแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย มีความฉลาดทาง-

อารมณ์ ด้านการประเมินค่าและการแสดงออกทางอารมณ์ การควบคุมอารมณ์และการใช้ประโยชน์ทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการศึกษาด้านความฉลาดทางจริยธรรมที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ คืองานวิจัยของ พรทิพย์ นาคพงศ์พันธ์ (2551) พบว่า พนักงานมีระดับความฉลาดทางจริยธรรมสูง มีความสำเร็จในอาชีพสูงกว่าพนักงานที่มีความฉลาดทางจริยธรรมต่ำ เพราะผู้มีความฉลาดทางจริยธรรมสูง จะมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจ รู้จักผิดชอบชั่วดี แยกแยะได้ว่าสิ่งใดถูกต้องแล้วเลือกปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับความถูกต้อง ด้วยความตั้งใจและเจตนาดีงาม รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ มีเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เคารพในสิทธิและให้เกียรติผู้อื่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุดา ผ่องแผ้ว (2547) ความฉลาดทางอารมณ์ เหตุผลเชิงจริยธรรม และความเป็นผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า คณะกรรมการองค์การนักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ มีเหตุผลเชิงจริยธรรม และความเป็นผู้นำอยู่ในระดับค่อนข้างสูงหากบุคคลมีระดับความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจริยธรรมอยู่ในเกณฑ์ปกติมาตรฐาน ย่อมส่งผลทางบวกต่อการดำรงชีวิต

2. จากสมมติฐานข้อที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางจริยธรรมกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เป็นไปในทิศทางบวก

ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางจริยธรรมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสุขภาพจิต ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์ในทางบวก สอดคล้องกับแนวคิดของนักจิตวิทยา McClelland (อ้างถึงในวิสุทธิ วนาอินทรายุธ, 2548) ที่เสนอว่า ความสำเร็จของบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความฉลาดทางจริยธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้ความอดทนรอคอย และความเชื่อว่าความสำเร็จ ความล้มเหลวหรือความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะหรือการกระทำของตนเอง การมีสุขภาพจิตที่ดี การกระทำที่มีเหตุผล การมีแรงจูงใจที่จะทำอะไร

ให้ประสบความสำเร็จ ความรับผิดชอบ การรับรู้ความสามารถที่แท้จริงของตนเอง การทำงานอย่างมีการวางแผน ความคาดหวัง รวมทั้งการกระทำหรือคเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดในการดำรงชีวิตประจำวัน จะมีส่วนช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในหลาย ๆ ด้าน

เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ยิงยศ นิภาวงษ์ (2545) พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความฉลาดทางจริยธรรมโดยรวม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการศึกษาของบิดา โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความฉลาดทางจริยธรรมของนักเรียน ส่วนการศึกษาของบิดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางจริยธรรมของนักเรียน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสุทธิ วนาอินทรายุช (2548) ซึ่งพบว่า ความฉลาดทางจริยธรรมส่งผลโดยรวมในเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลทางตรงในเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ส่วนผลการศึกษาวิจัยของ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542), ริน พนมชน (2547), มัณฑนา วิริยะพันธ์ (2546), ชาริมาลัย โอแสงธรรมนนท์ (2545) พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม และอบรมแบบปล่อยปละละเลย โดยความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และ ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม และอบรมแบบปล่อยปละละเลย แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงแต่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำ เช่น ไม่มีการควบคุมอารมณ์ตนเอง ไม่มีความเอื้ออาทร หรือไม่มีมนุษยสัมพันธ์ บุคคลเหล่านี้จะเรียนเก่งแต่จะมีเพื่อนน้อยหรือแทบไม่มีเลย อาจเนื่องมาจากเด็กนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ให้ความสนใจแต่เรื่องการเรียนรู้ เพื่อให้สอบได้คะแนนดี แต่ขาดการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง จะสามารถควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองได้ รู้จักเห็นใจและใส่ใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

3. จากสมมติฐานข้อที่ 2 ความฉลาดทางจริยธรรมสามารถพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางกะปิได้ โดยผลการศึกษพบว่า ความฉลาดทางจริยธรรมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสุขภาพจิต ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งพบว่าตัวแปรด้านสุขภาพจิต ไม่สามารถเข้าสู่สมการพยากรณ์ได้ เนื่องจากเป็นตัวแปรไม่ดีพอที่จะทำให้อำนาจการพยากรณ์มากขึ้น ส่วนตัวแปรพยากรณ์อีก 5 ด้าน คือ ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม และด้านความเชื่ออำนาจในตน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ร้อยละ 57.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาดังกล่าวได้สอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัยหลายท่าน อาทิเช่น งานวิจัยของ ประไพพิศ บุญชิต (2550) เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาว์อารมณ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสงขลา พบว่าเชาว์อารมณ์ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .209 และเชาว์อารมณ์ด้านดี สามารถพยากรณ์การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ .042

เช่นเดียวกับการศึกษาของ ธัญญา แหมา (2549) เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลกับความฉลาดทางอารมณ์ส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางบวก มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การเลี้ยงดู สุขภาพจิต แรงจูงใจในการเรียน และความสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ได้ คือ แรงจูงใจในการเรียน สัมพันธภาพกับเพื่อน การอบรมเลี้ยงดู สุขภาพจิต วิธีเผชิญปัญหา บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบรรยากาศในครอบครัว สุขภาพจิต เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ สุขภาพจิตที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ถ้านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทุกอย่างได้

นักเรียนก็จะมีผลขาดทางอารมณ์ดี แรงจูงใจในการเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความขาดทางอารมณ์ แรงจูงใจในการเรียนเป็นตัวหลักคั่นที่ทำให้ให้นักเรียนสนใจในการเรียน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ถ้านักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนที่ดีก็จะมีผลขาดทางอารมณ์ที่ดีไปด้วย

และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิบัณฑิต หัตถนิรันดร์ (2547) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเชาว์ปัญญา ความขาดทางอารมณ์ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และเชาว์ปัญญาด้านคุณธรรมจริยธรรม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความขาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเชาว์ปัญญาด้านคุณธรรมจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความขาดทางอารมณ์ และเชาว์ปัญญาด้านคุณธรรมจริยธรรมสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความขาดทางจริยธรรมและความขาดทางอารมณ์ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสุขภาพจิต ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม ที่สามารถพยากรณ์ความขาดทางอารมณ์ได้นั้น พบว่า ตัวแปรพยากรณ์คือ ความขาดทางจริยธรรม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน ด้านความเชื่ออำนาจในตน ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสุขภาพจิต ด้านทัศนคติค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์ คือ ความขาดทางอารมณ์

สถาบันสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก ไม่ว่าจะเป็น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หรือสถาบันการเมืองซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายพัฒนา

มนุษย์และสังคม จึงควรถือเป็นภาระหลักที่จะต้องพัฒนาเด็กให้มีความฉลาดทาง-
จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์กล่าวคือเป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีความสุข
โดยมีแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางจริยธรรมดังนี้

1. การพัฒนาตนเองให้มีความฉลาดทางจริยธรรม เป็นต้นแบบแก่เด็ก ด้วยวิธีการ
ดังนี้

1.1 อ่านนวนิยาย ประวัติศาสตร์ และประวัติบุคคลเพื่อให้มีความรู้สึกรับรู้ไว
ขึ้นต่อชีวิตของผู้อื่น วรรณกรรมประเภทนี้จะช่วยให้เห็น โลกผ่านสายตาของผู้อื่น

1.2 ใ้ใคร่ครวญถึงปัญหาทางจริยธรรม โดยให้เหตุผลของการกระทำตามระดับ
การให้เหตุผลทางจริยธรรม 5 ระดับ คือ

1.2.1 เพื่อไม่ให้ถูกลงโทษ

1.2.2 เพื่อประโยชน์ของตนเอง

1.2.3 เพื่อการยอมรับในสังคม

1.2.4 เพื่อความเป็นระเบียบของสังคม

1.2.5 เพื่อความผาสุกของมนุษยชาติ

1.3 สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรม
เพื่อกระตุ้นพัฒนาการทางจริยธรรม

2. การสร้างสังคมคุณธรรมระดับต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัวคุณธรรม ห้องเรียน
คุณธรรม โรงเรียนคุณธรรม และสื่อคุณธรรม

2.1 การสร้างครอบครัวคุณธรรม

2.1.1 ฝึกให้สมาชิกครอบครัวรู้จักควบคุมตนเองเพื่อให้ประสบความสำเร็จ
ในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินชีวิตตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.2 ฝึกให้สมาชิกครอบครัวมีความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถพัฒนา
ตนเองและผ่านพ้นอุปสรรคหรือความยากลำบาก จนประสบความสำเร็จ

2.1.3 ฝึกให้สมาชิกครอบครัวสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีเป้าหมายในชีวิต
และมีความมุ่งมั่นที่จะนำตนเองไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2.8 กระตุ้นการคิดไตร่ตรองเชิงจริยธรรม สนับสนุนการคิดเชิงจริยธรรม และการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณผ่านการอ่าน การวิจัย การเขียนบทความ การรายงานข่าว การอภิปราย และการโต้เถียง

2.2.9 สอนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ช่วยให้นักเรียนมีทักษะเชิงจริยธรรม ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างยุติธรรมโดยปราศจากแรงกดดัน

2.3 การสร้างโรงเรียนคุณธรรม

2.3.1 สนับสนุนการเรียนรู้การบริการช่วยเหลือผู้อื่นนอกห้องเรียน สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนมีพฤติกรรมเห็นแก่ผู้อื่น และให้โอกาสนักเรียนเรียนรู้ที่จะบริการช่วยเหลือผู้อื่น

2.3.2 สร้างวัฒนธรรมจริยธรรมด้านบวกในโรงเรียน สนับสนุนการสอนคุณธรรมในห้องเรียน โดยพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านจริยธรรมผ่านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ระเบียบของโรงเรียน สำนึกความเป็นชุมชน กรรมการนักเรียนที่มีบทบาทจริง ชุมชนคุณธรรมที่เอาใจใส่ประเด็นคุณธรรม

2.3.3 ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคุณลักษณะ ให้ผู้ปกครองทราบว่าตนเองเป็นครูจริยธรรมคนแรกที่สำคัญที่สุดสำหรับนักเรียน

2.4 การสร้างสื่อคุณธรรม

2.4.1 แพร่กระจายข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องให้กว้างขวางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ทางสังคมแก่ประชาชนผู้บริโภคสื่อ

2.4.2 ถ่ายทอดค่านิยมและทัศนคติที่เหมาะสมผ่านสื่อสู่ประชาชนผู้บริโภคสื่อ

2.4.3 จัดกิจกรรมและรายการสาระบันเทิงที่ส่งเสริมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการสร้างสุขภาพจิต

ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ เช่น ความฉลาดทางเชาว์ปัญญา ความฉลาดในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค การอบรมเลี้ยงดู และการพึ่งตนเอง เพื่อร่วมกันพยากรณ์ความฉลาดทางจริยธรรม
2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางจริยธรรมกับความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มประชากรกลุ่มอื่น
3. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองและวิจัยปฏิบัติการเพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางจริยธรรมและความฉลาดทางอารมณ์